

# Gospodarska obilježja i industrija Hrvatske

Turistička geografija



# Činitelji razvoja gospodarstva

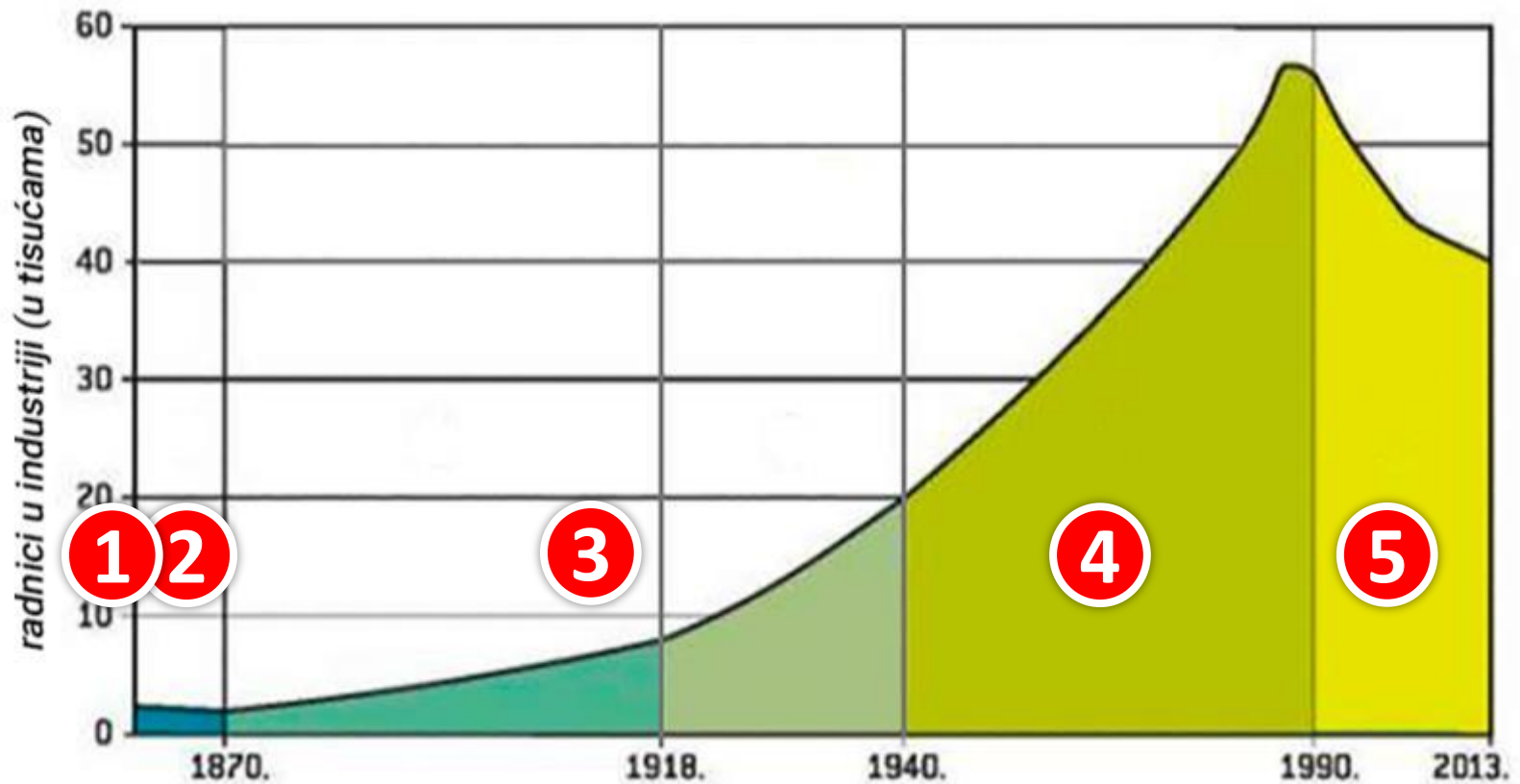
- povoljan prometni i geografski položaj
  - srednjoeuropska i sredozemna zemlja
- nepovoljan povijesni razvoj i zbivanja
  - često mijenjanje granica i podređenost u državama u kojima je bila Hrvatska
- nepovoljna demografska obilježja
  - struktura radne snage – omjer radnog i uzdržavanog stanovništva je nepovoljan
  - od 1990-ih kao posljedica emigracije i starenja stanovništva
- Hrvatska pripada **zemljama u tranziciji**
  - BDP – **43 mlrd. USD** / BDP/per capita – **10 426 USD**

Bruto domaći proizvod, godišnji obračun	Hrvatska u brojkama – 2016. (DZS)				
	2011.	2012.	2013.	2014.	2015. <sup>1)</sup>
Bruto domaći proizvod, tržišne cijene (tekuće), mil. kuna	332 587	330 456	329 571	328 109	333 837
Prosječni godišnji tečaj HRK/EUR <sup>2)</sup>	7,434204	7,517340	7,573548	7,630014	7,609601
Stanovništvo, godišnji prosjek broja stanovnika, tis. <sup>3)</sup>	4 283	4 269	4 254	4 236	4 208
Bruto domaći proizvod, tržišne cijene (tekuće), mil. EUR	44 737	43 959	43 516	43 002	43 870
Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR	10 446	10 297	10 228	10 152	10 426
Stope rasta, %	-0,3	-2,2	-1,1	-0,5	1,6

# Etape razvoja hrvatskog gospodarstva

---

1. **predmanufakturno** razdoblje – do sredine 18. st
2. **manufakturno** razdoblje – od sredine 18. do sredine 19. st
3. **manufakturno-industrijsko** razdoblje – od sredine 19. do sredine 20. st
4. razdoblje **nagle industrijalizacije** – nakon 2. svj. rata
5. razdoblje **tranzicije** – od 1990-ih



# Etape razvoja hrvatskog gospodarstva

---

## 1. predmanufakturno razdoblje – do sredine 18. st

- većina stanovništva radi u **primarnim djelatnostima**
- malobrojni obrtnici i manufakture
- **trgovina** i **promet** slabo razvijeni

## 2. manufakturno razdoblje – od sredine 18. do sredine 19. st

- razvija se poljoprivreda u Nizinskoj Hrv.
- **Dalmacija zaostaje** (Austrijska vlast)
- obrtnici zamjenjuju **manufakture**
- **parobrodi** i **razvoj cestovne mreže**
- **Rijeka** – glavna luka na Jadranu

## 3. manufakturno-industrijsko razdoblje – od sredine 19. do sredine 20. st

- ukidaju se feudalni odnosi
- **grade se prve željezničke pruge**
- **započinje industrijalizacija** Hrvatske (*spora radi podređenog položaja u Austro-Ugarskoj Monarhiji*)
- gase se obrti a razvija se **rudarstvo** i **industrija**
- počinje se razvijati **turizam** i **primarne djelatnosti**



# Etape razvoja hrvatskog gospodarstva

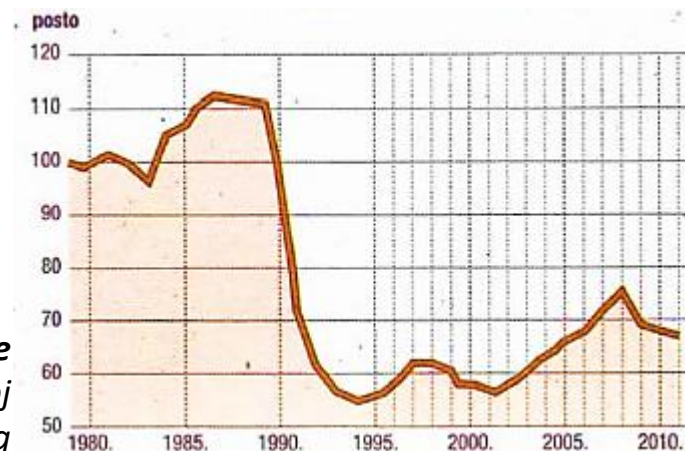
## 4. razdoblje **nagle industrijalizacije** – nakon 2. svj. rata

- **nagli proces industrijalizacije**
- snažna **urbanizacija**, **deagrarizacija** i **deruralizacija**
- veliki **napredak gospodarstva**
- **problemi**: velika usmjerenost na sekundarni sektor, nedostatak sirovina i energije (uvoz), planska privreda
- gospodarska kriza 1980-ih



## 5. razdoblje **tranzicije** – od 1990-ih

- problemi tranzicije:
  - **proizvodnja prepolovljena – industrija slabi**
  - hrvatski proizvodi se teško probijaju na strana tržišta
  - **velika nezaposlenost**, manji broj zaposlenih (1,2 mil) od umirovljenika (1,4 mil) – veći porezi radi većeg broja uzdržavanog stanovništva
  - visok vanjski (46 mlrd. €) i unutarnji dug te viši uvoz od izvoza
  - **srednje razvijena zemlja** (slabije od Zapadne Europe) po BDP-u

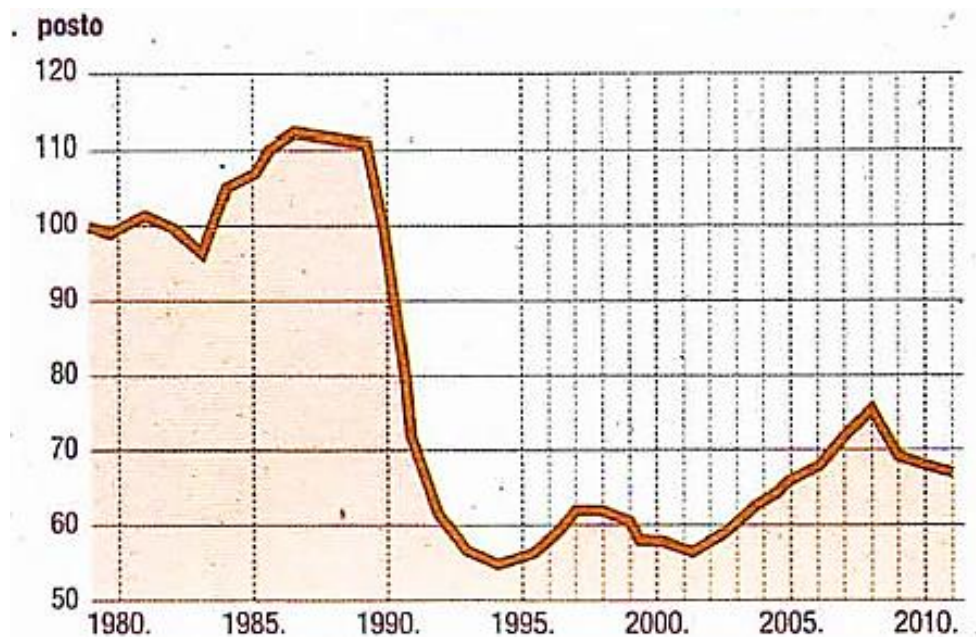


Kretanje **obujma industrijske proizvodnje** u Hrvatskoj od 1980. do 2010. g

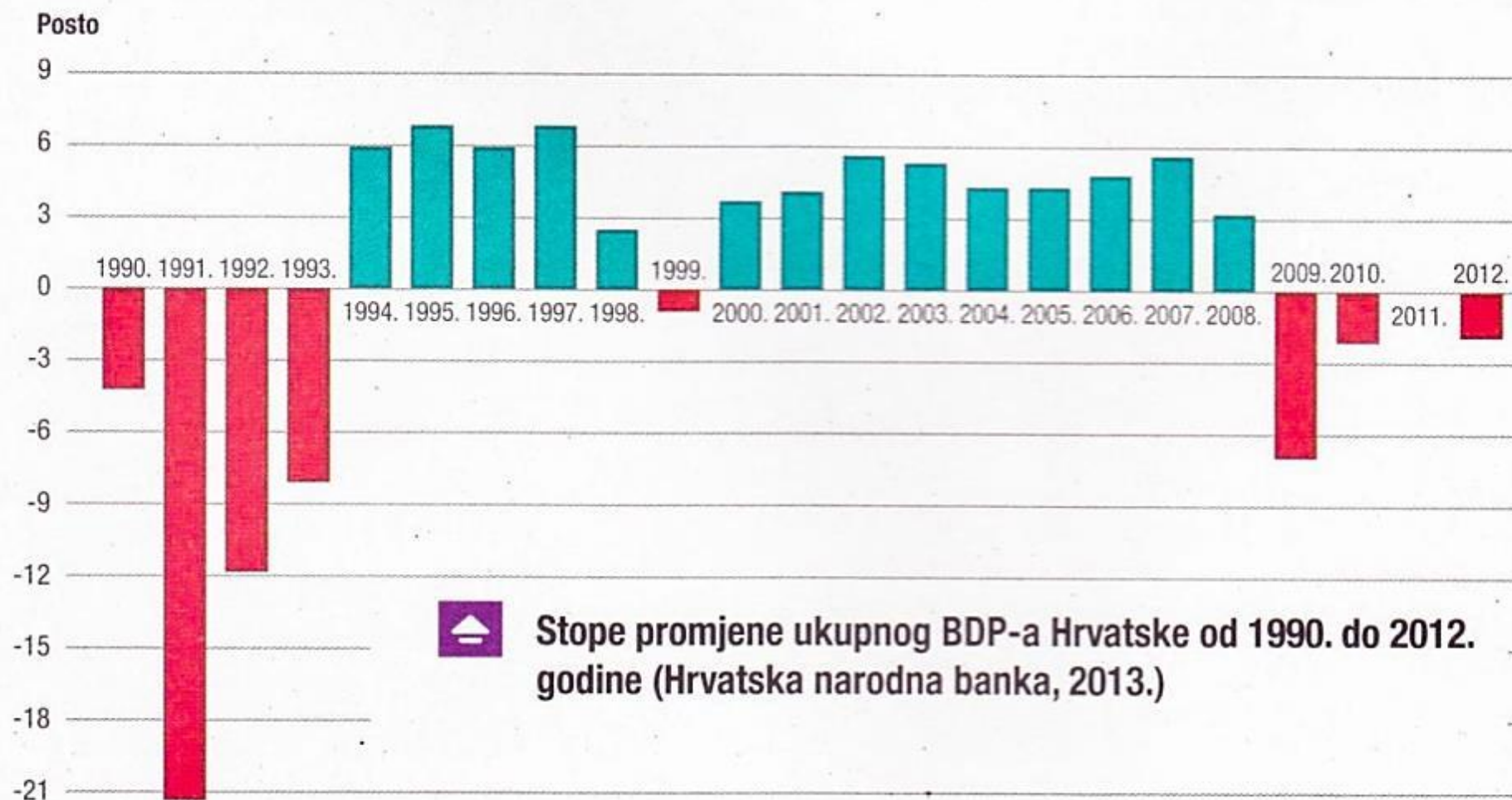


# Razdoblje tranzicije

- **gospodarska tranzicija** – prijelaz s planskog na tržišno gospodarstvo
- problemi tranzicije:
  - **proizvodnja prepolovljena – industrija slabi**
  - hrvatski proizvodi se teško probijaju na strana tržišta
  - **velika nezaposlenost**, manji broj zaposlenih (1,2 mil) od umirovljenika (1,4 mil) – veći porezi radi većeg broja uzdržavanog stanovništva
  - visok vanjski (46 mlrd. €) i unutarnji dug te viši uvoz od izvoza
  - **srednje razvijena zemlja** (slabije od Zapadne Europe) po BDP-u



*Kretanje **obujma industrijske proizvodnje** u Hrvatskoj od 1980. do 2010. g*

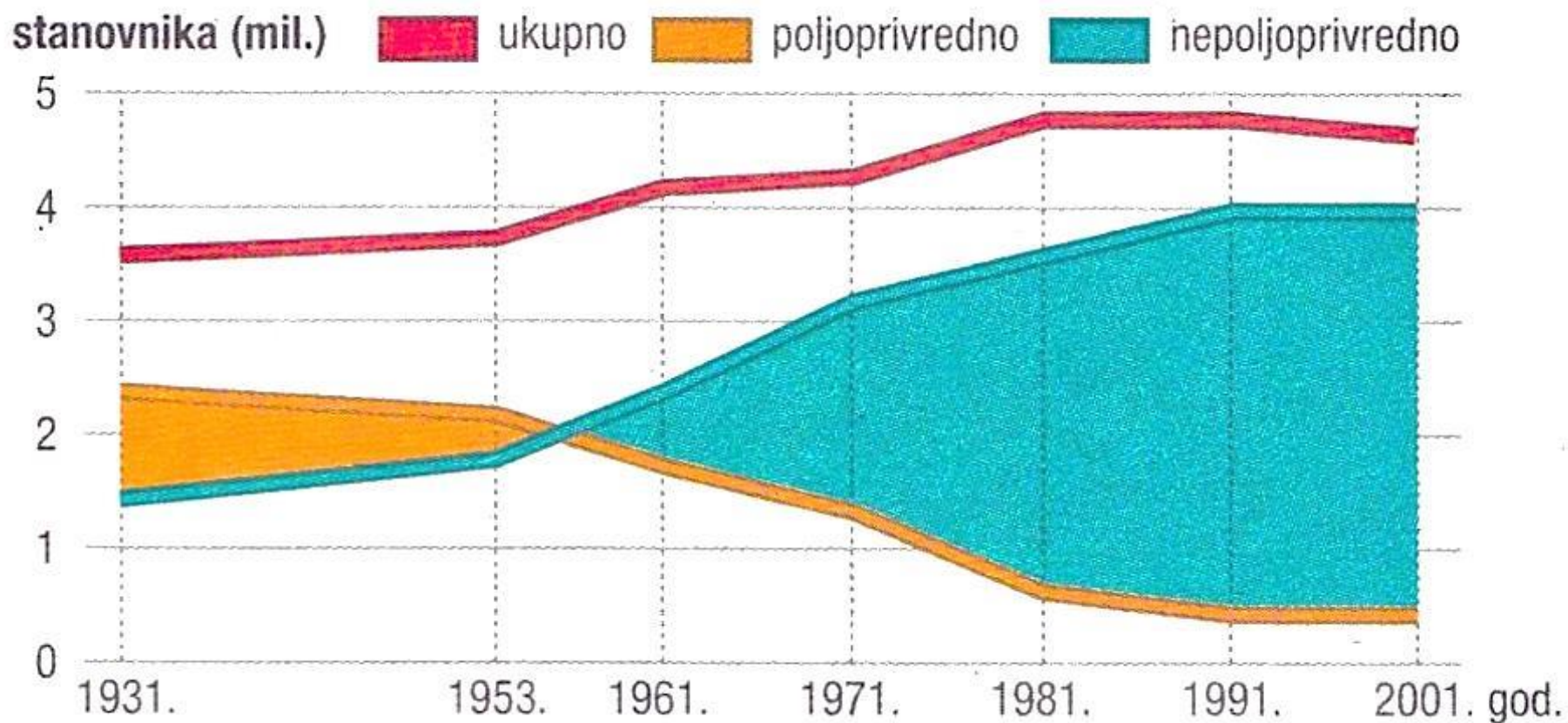


# Struktura gospodarstva

---

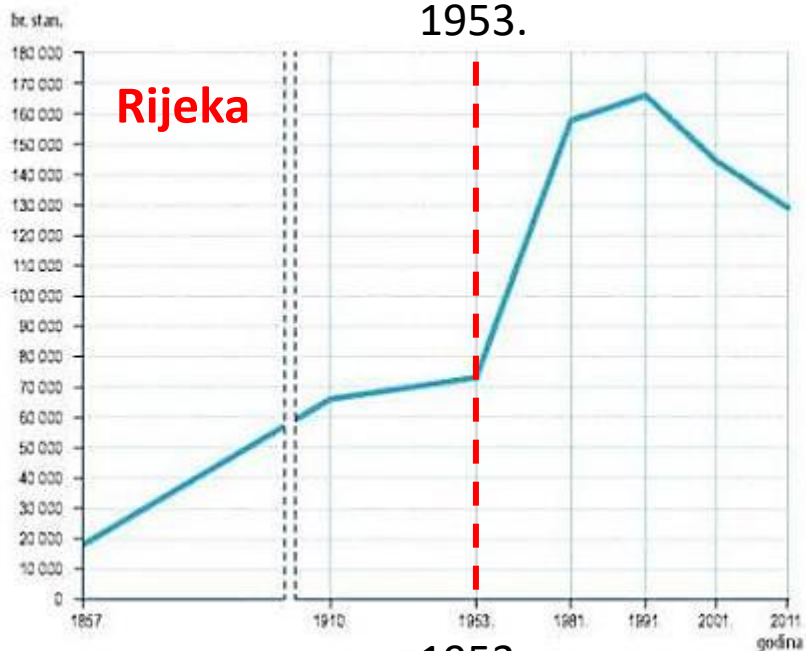
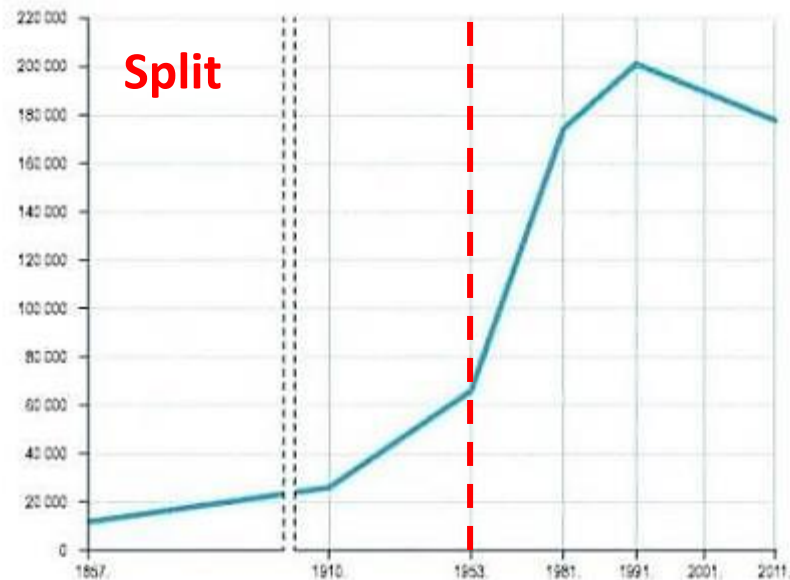
- **sektori gospodarskih djelatnosti:**
  - **primarni** – *poljoprivreda, ribarstvo, rudarstvo i šumarstvo*
  - **sekundarni** – *prerađivačke djelatnosti – industrija, građevinarstvo, energetika, brodogradnja i proizvodno obrtništvo*
  - **tercijarni** – *uslužne djelatnosti – trgovina, ugostiteljstvo, bankarstvo, promet, financijsko posredovanje, uslužno zanatstvo...*
  - **kvartarni** – *uslužne djelatnosti – znanost, školstvo, zdravstvo, obrana, kultura, socijalna skrb...*
- do sredine 20. st – gospodarstvom **dominira primarni sektor**
- od 2. svj. rata osnova gospodarstva su **industrija** i **tercijarni sektor**
  - **deruralizacija** i **deagrarizacija**
  - **industrija čini osnovu gospodarstva** – najveći broj zaposlenih
  - raste značaj građevinarstva, trgovine i turizma
  - **turizam** čini **19%** hrvatskog BDP-a





Odnos poljoprivrednog i nepoljoprivrednog stanovništva  
u Hrvatskoj prema popisima od 1931. do 2011. godine  
(Statistički ljetopisi Hrvatske, DZS)

# Kretanje broja stanovnika najvećih hrvatskih gradova



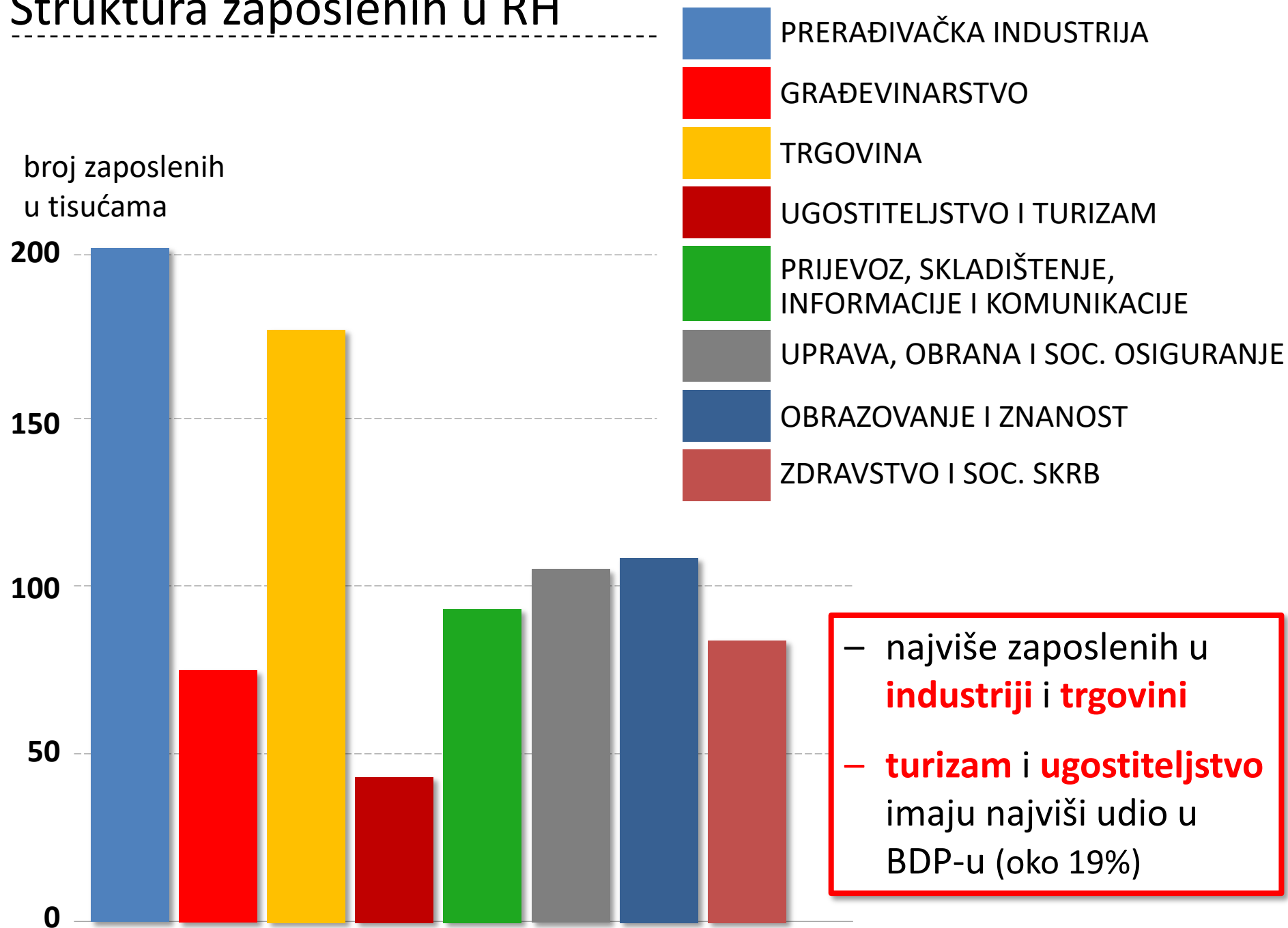
1953.

1953.

1953.

1953.

# Struktura zaposlenih u RH



# Rude i energetika

---

- Hrvatska je **siromašna rudama, fosilnim izvorima i mineralnim rudama**
- posljednji rudnik zatvoren 1966. – rudnik željezne rude

## NEMETALI

- zalihe nemetala – **šljunak** i **pijesak** (Panonska Hrvatska), **građevnog kamena** – vapnenca (Benkovac, Brač), **glina** u unutrašnjosti Hrvatske (brojne ciglane)

## ENERGENTI

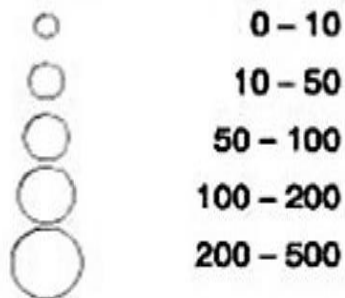
- zalihe energenata (ugljen, nafta i zemni plin) **ne zadovoljavaju niti 50% domaćih potreba – ostatak uvozimo**
- **oko 30-ak naftnih polja** u Hrvatskoj – Donji Miholjac, Ivanić-Grad, Kutina, Vinkovci, Đurđevac i Bjelovar
- **rafinerije nafte** – Rijeka, Sisak i Zagreb




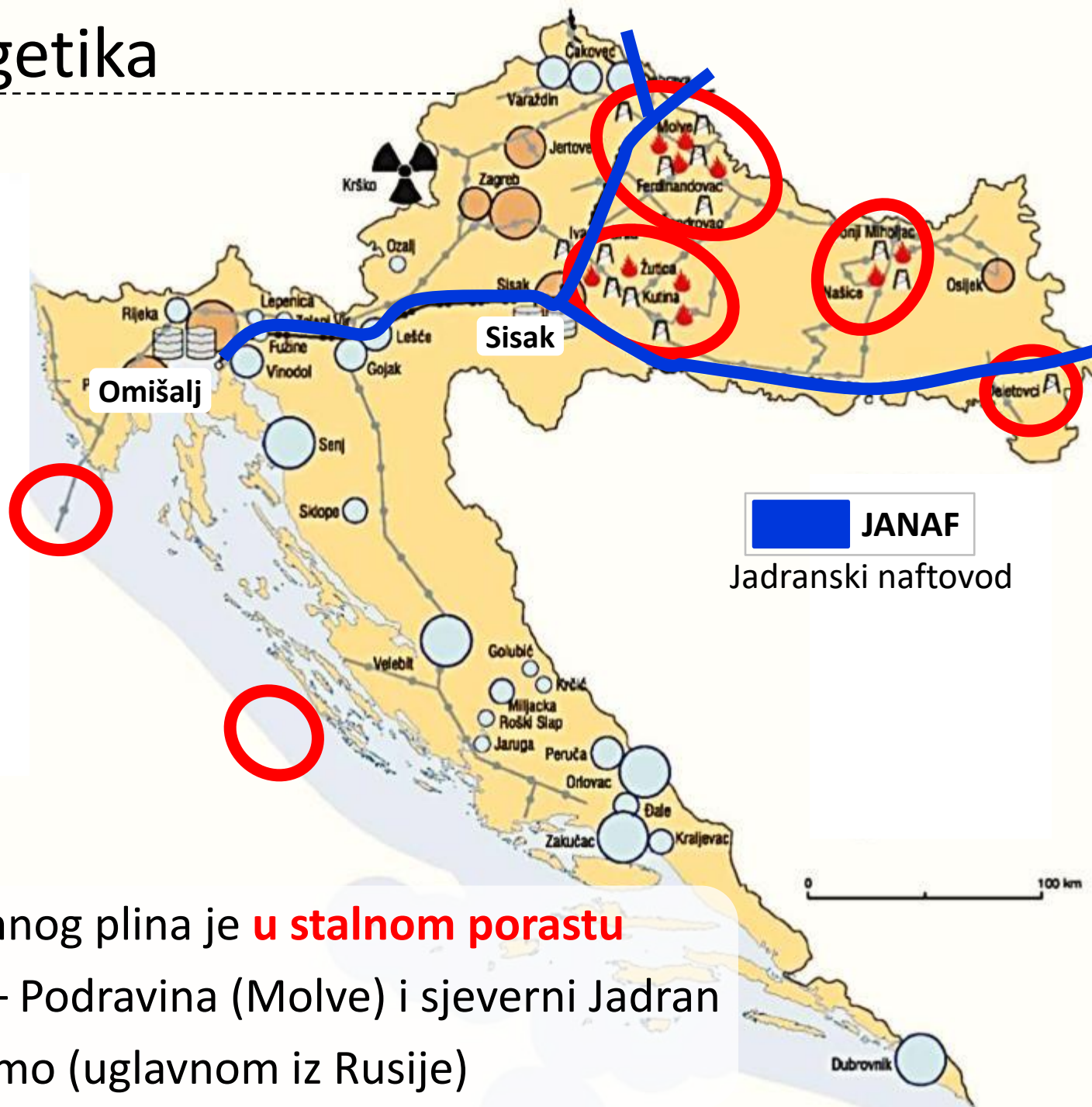
# Rude i energetika



snaga elektrana u MW



 Nalazišta nafte i plina



- proizvodnja zemnog plina je **u stalnom porastu**
- **nalazišta plina** – Podravina (Molve) i sjeverni Jadran
- **30%** plina uvozimo (uglavnom iz Rusije)



Hidroelektrana Peruća



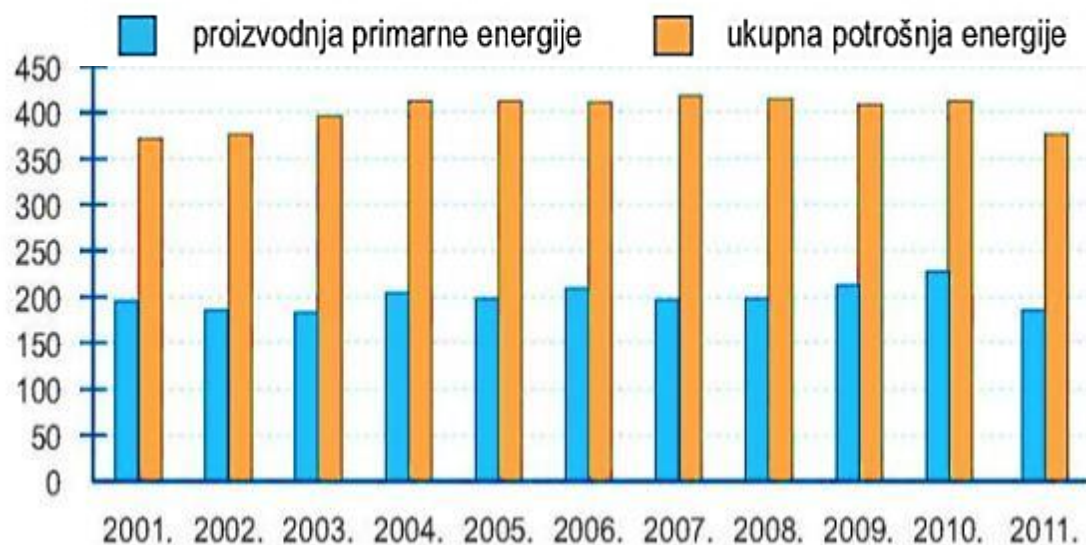
Nuklearna elektrana Krško



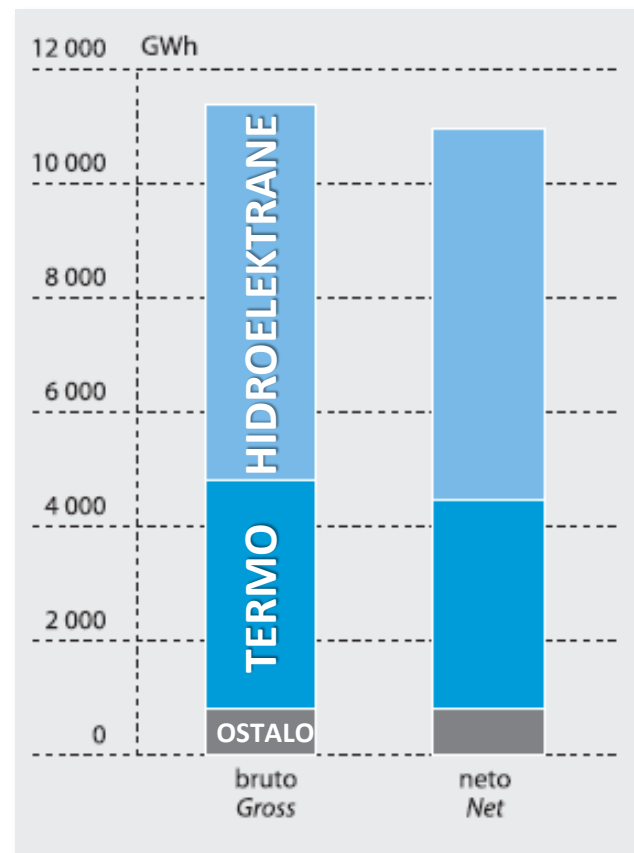
Naftna platforma na Jadranu

# Energetski sustav

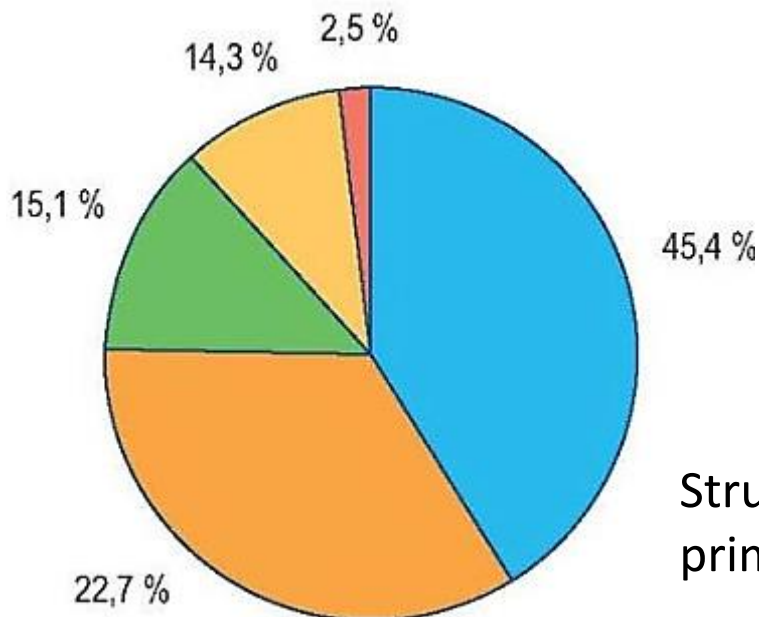
- naš energetska sustav uključuje **26 hidroelektrana** i **7 termoelektrana**
- **nuklearna elektrana** Krško izgrađena u suradnji sa Slovenijom
- **većinu električne energije dobivamo iz hidroelektrana** – 30 do 50% naših potreba
- **termoelektrane** su uglavnom izgrađene uz veće gradove – Zagreb, Rijeka, Sisak, Osijek, Plomin I i II
- **hidroelektrane** na Cetini, Lici, Gackoj i Dravi
  - termoelektrane koriste loživo ulje, plin ili ugljen



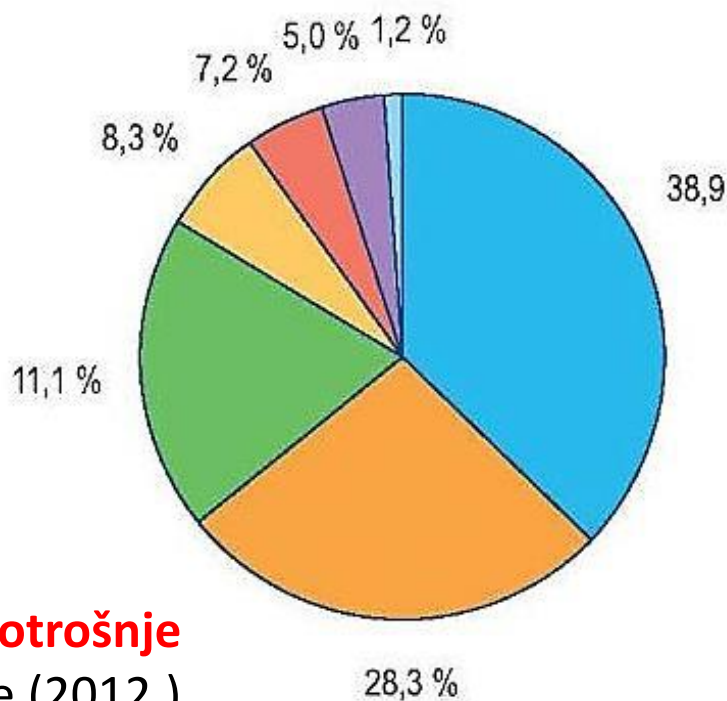
*Ukupna proizvodnja i potrošnja energije od 2001. do 2011.*







Struktura **proizvodnje** primarne energije (2012.)



Struktura **potrošnje** primarne energije (2012.)



# Rude i energetika

---

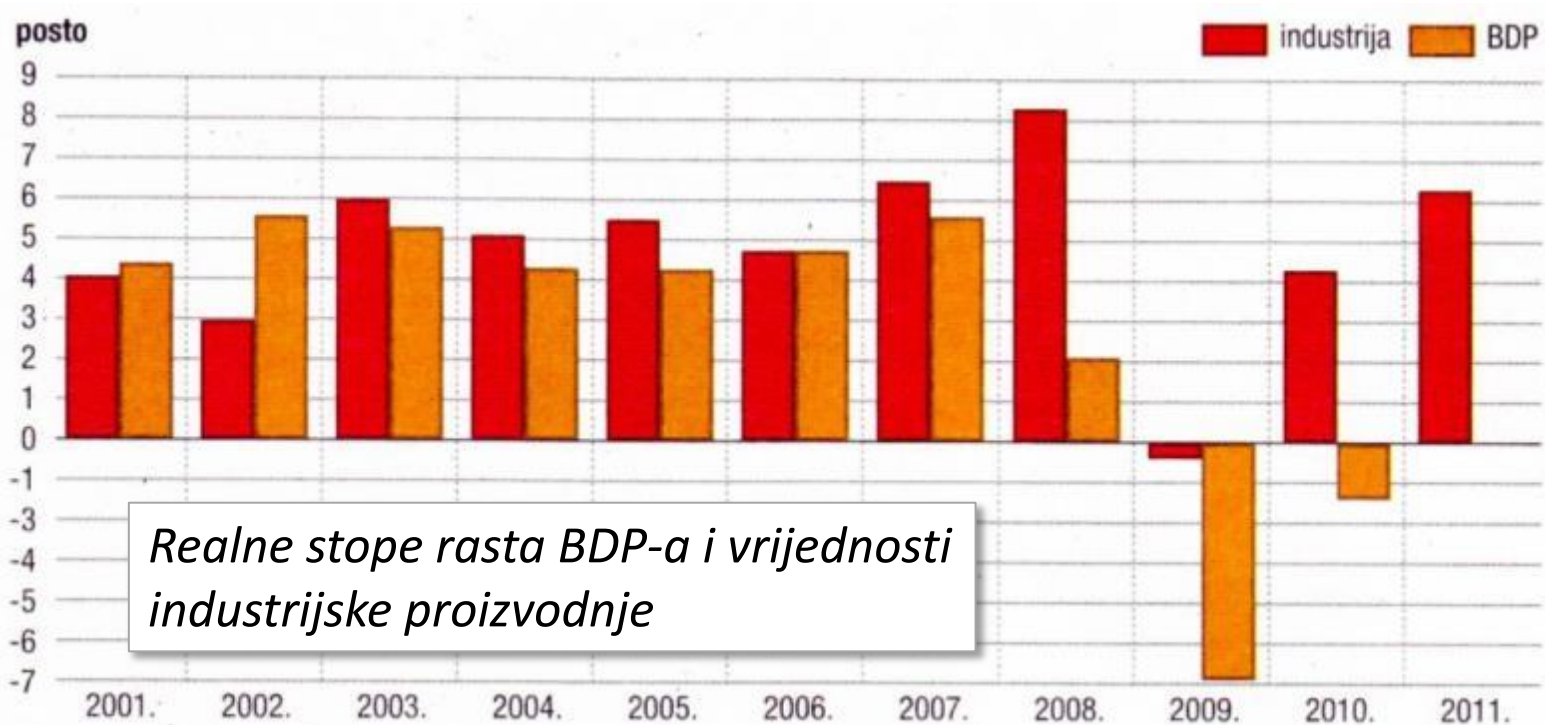
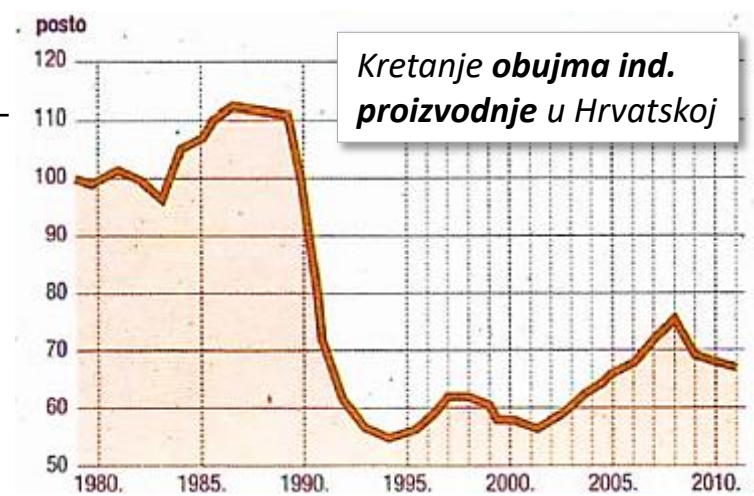
## OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

- **vjetroelektrane** – Ravna I na Pagu, vjetropark Trtar-Krtolin kod Šibenika



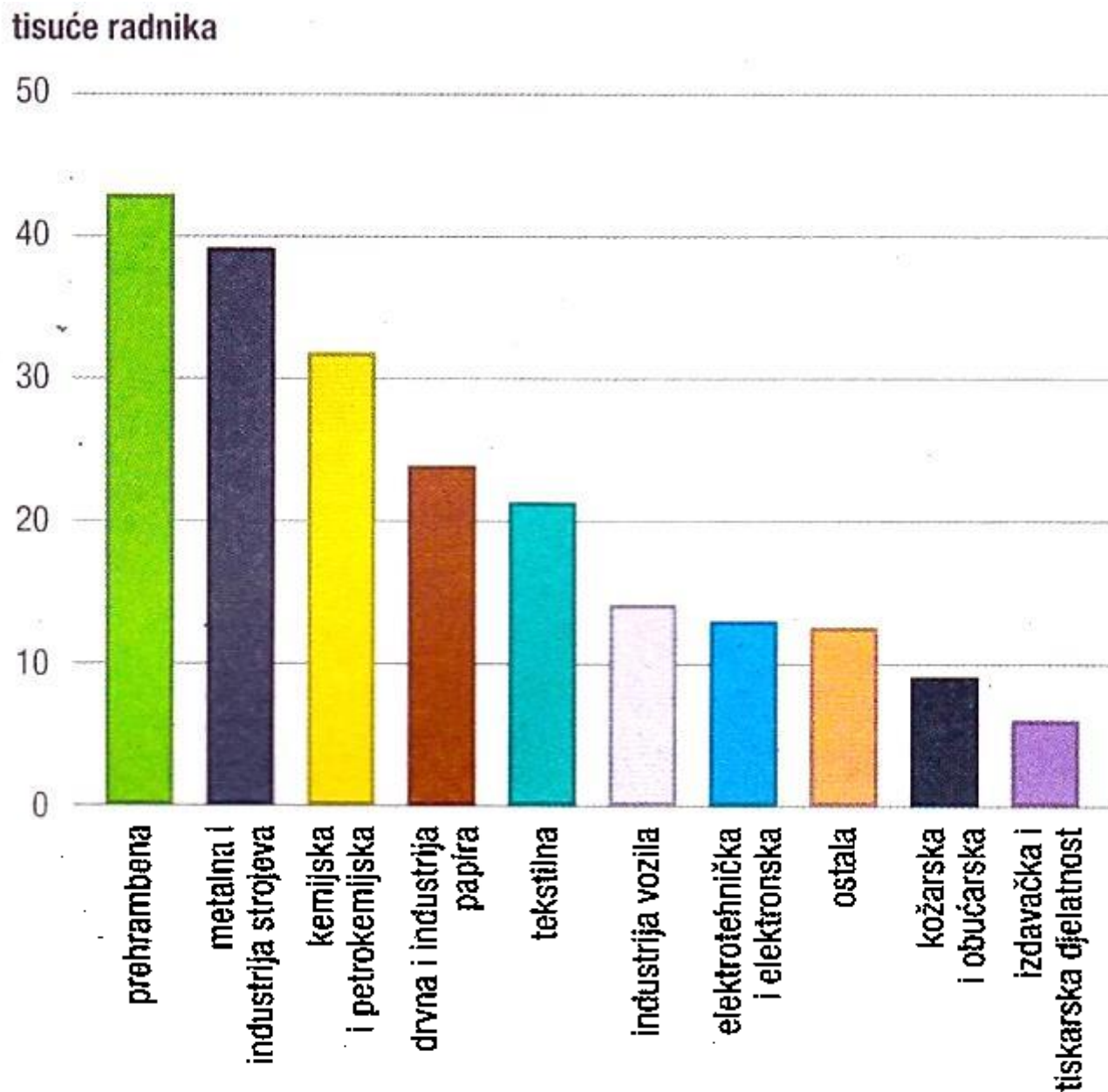
# Industrija

- najvažnija grana gospodarstva
  - 20% svih zaposlenih u Hrvatskoj
  - 15% bruto DBP-a
  - 90% izvoza
- od 1990-ih smanjuje se obujam i broj zaposlenih u industriji
  - industrija se **prestrukturirala** – s velikih na manja poduzeća

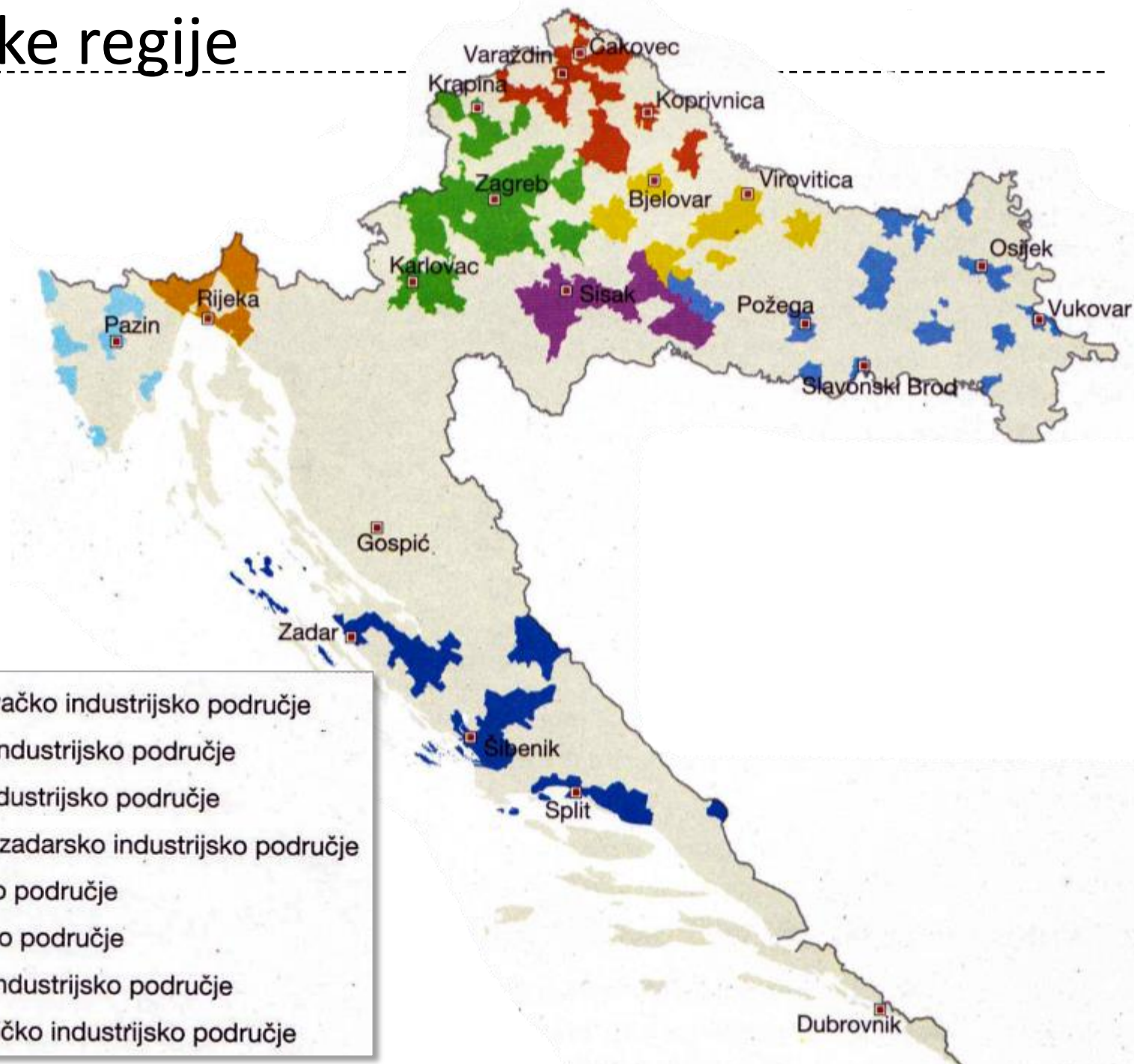








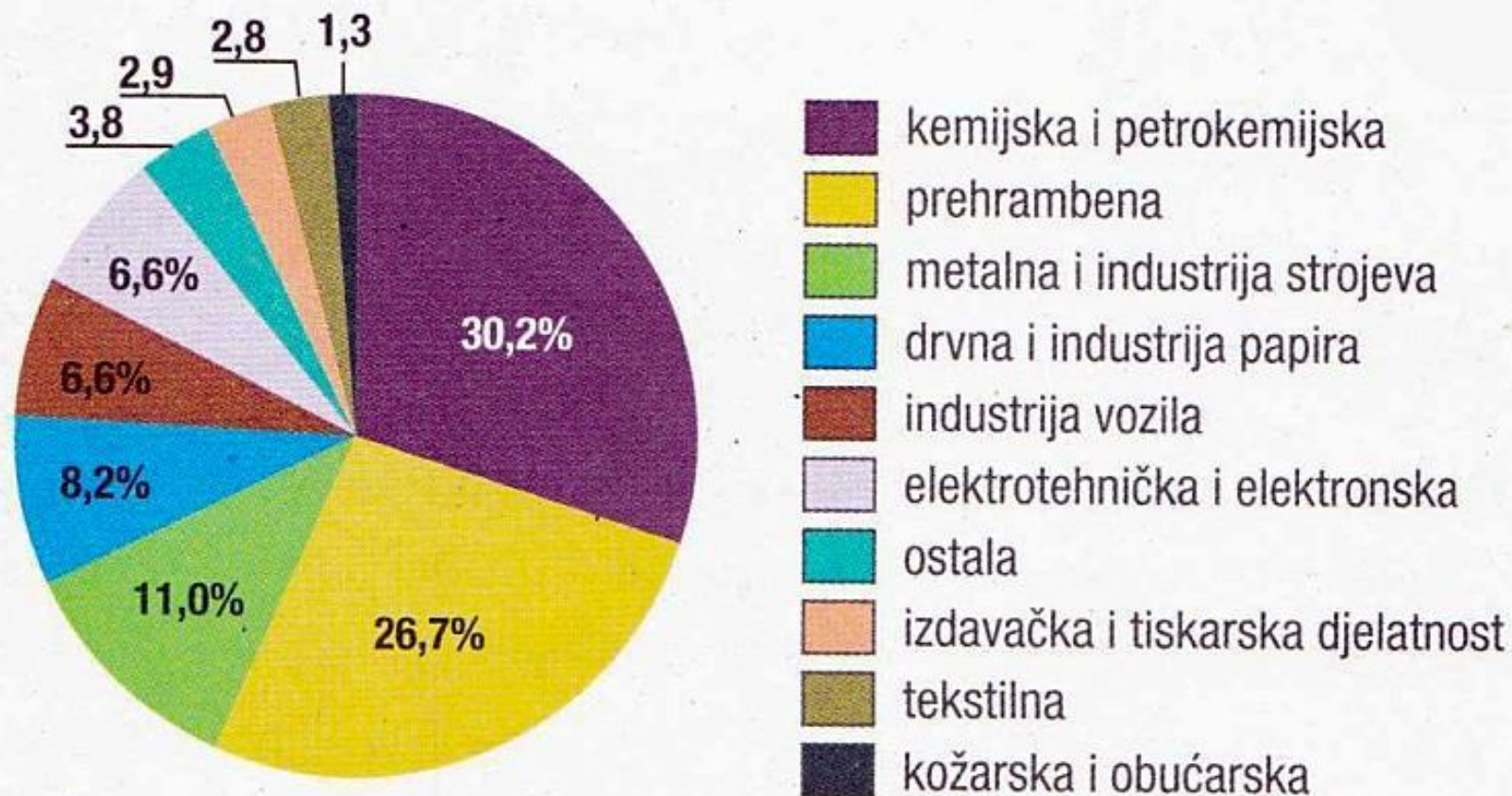
# Zaposleni po granama industrije



# Industrijske regije



-  Zagrebačko-karlovačko industrijsko područje
-  Sjevernohrvatsko industrijsko područje
-  Istočnohrvatsko industrijsko područje
-  Splitsko-šibensko-zadarsko industrijsko područje
-  Riječko industrijsko područje
-  Istarsko industrijsko područje
-  Kutinsko-sisačko industrijsko područje
-  Bjelovarsko-virovitičko industrijsko područje



**Struktura industrije prema vrijednosti prodanih industrijskih proizvoda 2011. godine**





**Pliva** – upravna zgrada



**LURA** - proizvodni pogon



**INA** – upravna zgrada



**Karlovačka pivovara** –  
prepoznatljivost grada Karlovca  
i njegove industrije

**Petrokemija** u Kutini; tvornica  
umjetnih gnojiva







**Vindija** Varaždin,  
proizvodni pogon; jedno  
od najjačih mljekarskih  
poduzeća

**Podravka** je najveće  
prehrambeno poduzeće u  
Hrvatskoj, a svoje  
podružnice i tvornice ima  
u nekoliko države srednje i  
istočne Europe.





Osijek je vodeće industrijsko središte  
istočne Hrvatske.  
**Saponia** u Osijeku – proizvodni pogon



Dio industrijskog  
pogona tvornice **Đuro  
Đaković** u Slavonskom  
Brodu